

8. december 1938, Púchov.

Zápisnica napísaná na notárskom úrade s Viktóriou B., predtým obyvateľkou kolónie Aradpustatina pri obci Nová Vieska, ktorá vypovedala o násilí maďarských bezpečnostných orgánov, páchanom na kolonistoch pri ich vyhostovaní z teritória Maďarska.

Zápisnica

Do úradu sa dostavila Viktória B. Po upozornení, aby vypovedala pravdu, lebo je možné, že túto bude musieť potvrdiť prisahou, udáva nasledovné:

So svojím manželom Jurajom Botikom sme bývali v Aradpuszte, kde môj manžel bol učiteľom na slovenskej menšinovej škole. Rodičia manžela Juraj B. st. s manželkou Máriou, rodenou O., mali pridelený statok, ktorý tam obhospodarovali od roku 1930. V dobe obsadzovania tohto kraja maďarským vojskom môj manžel už bol mimo tohto územia a zostala som tam iba sama. Predpokladajúc, že podľa správ čs. rádia i maďarského rádia bude nám zaručená osobná a majetková bezpečnosť, zostala som s jeho rodičmi na spomenutom statku. V skutočnosti bolo to však ináč.

Obsadenie Aradpuszty sa stalo 7. 11. 1938 popoludní o 2. hodine. Je prirodzené, že slovenskí kolonisti z obavy, aby sa im nepomstili, zúčastnili sa uvítania obsadzujúceho maďarského vojska. Obsadzovanie prevádzali vojsko a „szabadsapatok“¹. Už pri vítaní pokrikovali na kolonistov: „Von s nimi, fuj, fuj, von s nimi“. Vítanie sa zúčastnili aj Maďari z obce Nová Vieska, ktorí poukazovali na kolonistov, že včera vraj s plačom odprevádzali čs. vojsko a dnes zas vítajú maďarské vojsko. Nato sa niekoľko vojakov vrhlo na kolonistov: na Mateja Z., Ondreja Č., Alžbetu B., rod. K., ktorej rozbili nos, a na Jána P., ktorých tiež veľmi zbili.

Na druhý deň, t. j. 8. 11. 1938 prišlo od Seldína (*Svodov*) 36 príslušníkov „szabadsapatok“ s úmyslom ubiť bratov K., z ktorých jeden bol legionár a druhý sa roku 1918 zúčastnil obsadzovania Československa. Omylom však hneď na kraji kolónie napadli Jána O. a Ondreja P., ktorých bili a takto chceli od nich vynútiť priznania, že sú legionári.

Keď títo popierali, že by boli legionármi, postavili ich ku stene, hrozili im zastrelením, pričom mierili na nich puškami. Keď ani takto si nemohli vynútiť priznanie, tak ich zbili po hlave, že niekoľko dní nepočuli. Na kolónii bola obmedzená sloboda voľného pohybu, a to natoľko, že nikto nesmel vychádzať zo svojho príbytku.

Dňa 15. 11. 1938 prišli do kolónie maďarskí žandári a všetkých kolonistov povyhánali z domov a donútili ich nasadnúť na vozy, pričom im nedovolili so sebou nič vziať okrem toho, čo mali na sebe.

Kľúče od bytov nám odobrali. Potom nás odviezli do Parkánu (*Štúrovo*) a ďalej nás internovali v Náne (*Štúrovo*) vo vojenských kasárňach, kde nás ponechali až do 22. 11. 1938. Počas internovania v Náne dva dni nám vôbec nedali jesť. Keď sme žiadali jedlo, povedali nám, že si môžeme kúpiť. Kto peniaze mal, ten si mohol jedlo kúpiť, kto nemal, ten hladoval.

Dva dni nám dávali za deň dvakrát jedlo. Spávali sme na holej dlážke bez kúrenia a bez prikryvok, takže sme trpeli zimou i hladom. Počas tohto internovania boli sme stále vypočúvaní, kde kto patrí a prečo prišiel tam a prečo prišiel do maďarského kraja kolonizovať.

Dňa 22. 11. 1938 nás prepustili s legitímáciami. Mohli sme odísť do svojich domovov,

čakajúc na ďalšie rozhodnutie. Rozhodovať o svojom majetku, menovite o nehnuteľnom, nám bolo zakázané. Ten už užívali Maďari a ošetrovali aj dobytok kolonistov, ktorých k nemu nepripustili.

Večer 1. 12. 1938 prišli maďarskí žandári a vyzvali nás, aby sme si vzali, čo môžeme odniesť na chrbte a v rukách, a pripravili sa ráno o 3. hodine na odchod. Potom nás naložili na vozy a v daždi odviezli do Levíc, kde nás ubytovali v krčme a tam sme strávili noc. Na druhý deň ráno nás odviezli na hranicu a odovzdali čs. úradom, ktoré však prijímali len tých, ktorí sa vykážali dokumentmi o svojom pôvode a príslušnosti.

Predtým než nás vydali čs. úradom, dali nám rozhodnutie o vypovedaní z Maďarska, v ktorom sa uvádza, že si môžeme vziať všetok hnuťelný majetok. V skutočnosti však nám nedovolili vziať tento majetok.

D. a h.

Nečitateľný podpis, v. r.
Vedúci notár

Viktória B., v. r.
stránka

SNA, KÚ., kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

¹ Pozri dok. č. 2

142

8. december 1938. Púchov.

Zápisnica napísaná na notárskom úrade s Magdou F., predtým obyvateľkou mesta Komárno, ktorá vypovedala, v akých neľudských podmienkach bola väznená a potom vyhnaná z územia Maďarska.

Zápisnica

Do úradu sa dostavila Magda F., ktorá po upozornení, aby vypovedala pravdu, lebo je možné, že túto bude musieť prisahou potvrdiť, udáva nasledovné:

Mala som so svojim manželom Deziderom F. stále bydlisko v Komárne. Môj manžel bol zamestnaný v Čs. obilnej spoločnosti. Keďže 4. 10. 1938 odcestoval do Košíc, v čase obsadenia Komárna som tam bola sama so svojim dieťaťom, 3-ročnou dcérou Júliou. Dňa 18. 11. 1938 prišiel do môjho bytu detektív a vyzval ma, aby som vzala svoje osobné doklady a hlásila sa vo väznici, kde ma potom zavreli.

V čase môjho odchodu do väznice moja dcérka bola v škôlke, a teda nemohla som si ju vziať so sebou. V tejto väznici v jednej studenej a špinavej miestnosti nás bolo 72, kde nám nepodávali stravu a boli sme odkázaní na dobrodenie svojich príbuzných. Vo väznici nás ponechali do 21. 11. 1938 do 17. hodiny. Potom nás postavili do radov, odviezli na stanicu a donútili nás vojsť do dobytčích vagónov a sprevádzali nás do Tardošked (*Tvrdošovce*). Keďže pred odchodom z Komárna nepovolili jednotlivým osobám, aby odišli do svojich príbytkov a vzali si aspoň tie najnutnejšie veci, tieto veci im priniesli príbuzní a dovolili im ich odovzdať. Z Tardošked